

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv ?

Schválenie a následná realizácia Programu starostlivosti o Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránený areál Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, prírodnú rezerváciu Homofa, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica a o prekrývajúce sa územia európskeho významu na roky 2024 – 2033 (ďalej aj „predkladaný materiál“ alebo „program starostlivosti“) bude mať dlhodobý pozitívny vplyv na prírodné hodnoty, pre ktoré boli tieto chránené územia vyhlásené.

Predmetom ochrany je:

35 biotopov európskeho významu:

Al 3 (6170) Alpínske a subalpínske vápnomilné travinno-bylinné porasty, Br 6 (6430) Brehové porasty deväťsilov, Kr 2 (5130) Porasty borievky obyčajnej, Kr 6 (* 40A0) Xerothermné kroviny, Kr 10 (*4070) Kosodrevina, Lk 1 (6510) Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk 2 (6520) Horské kosné lúky, Lk 5 (6430) Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach, Ls 1.3 (* 91E0) Jaseňovo-jelšové podhorské lužné lesy, Ls 1.4 (* 91E0) Horské jelšové lužné lesy, Ls 3.1 (* 91H0) Teplomilné submediteránne dubové lesy, Ls 4 (* 9180) Lipovo-javorové sutinové lesy, Ls 5.1 (9130) Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy, Ls 5.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, Ls 5.3 (9140) Javorovo-bukové horské lesy, Ls 5.4 (9150) Vápnomilné bukové lesy, Ls 6.2 (91Q0) Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy, Ls 9.1 (9410) Smrekové lesy čučoriedkové, Ls 9.2 (9410) Smrekové lesy vysokobylinné, Pr 3 (* 7220) Penovcové prameniská, Pi 5 (* 6110) Pionierske porasty zväzu Alysso-Sedion albi na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch, Ra 1 (* 7110) Aktívne vrchoviská, Ra 2 (7120) Degradované vrchoviská schopné prirodzenej obnovy, Ra 3 (7140) Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra 6 (7230) Slatiny s vysokým obsahom báz, Sk 1 (8210) Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, Sk 2 (8220) Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, Sk 5 (8150) Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni, Sk 6 (* 8160) Nespevnené karbonátové skalné sutiny v montánnom až kolínnom stupni, Sk 8 (8310) Nesprístupnené jaskynné útvary, Tr 1 (6210) Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte, Tr 1.1 (* 6210) Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte s významným výskytom druhov čeľade Orchidaceae, Tr 5 (6190) Suché a dealpínske travinno-bylinné porasty, Tr 8 (* 6230) Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Vo 2 (3150) Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition;

8 biotopov národného významu:

Lk 3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Lk 6 Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí, Lk 10 Vegetácia vysokých ostríc, Ls 8.0 Jedľové a jedľovo-smrekové lesy, Pr 1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách, Pr 2 Prameniská nížin a pahorkatín na nevápencových horninách, Tr 6 Teplomilné lemy, Tr 7 Mezofilné lemy;

8 biotopov druhov rastlín európskeho významu:

kosákovec lesklý (*Hamatocaulis vernicosus*), kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*); zvonovec ľaliolistý (*Adenophora liliifolia*), *zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), črievičník papučkový (*Cypripedium calceolus*), lykovec muránsky (*Daphne arbuscula*), poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec slovenský (*Pulsatilla slavica*);

51 biotopov druhov rastlín národného významu:

práchnovček lekársky (*Fomitopsis officinalis*), práchnovček ružový (*Fomitopsis rosea*), lievikovec kyjakovitý (*Gomphus clavatus*); misôčka tmavá (*Pseudoplectania melaena*); alektória rozkonárená (*Alectoria sarmentosa*), artónia (*Arthonia leucopellaea*), koléma černejúca (*Collema nigrescens*), napúchavec Hildenbrandov (*Leptogium hildenbrandii*), napúchavec plstnatý (*Leptogium saturninum*), jamkatec pľúcny (*Lobaria pulmonaria*), nefróma práškovitá (*Nephroma parile*), nefróma zavinutá (*Nephroma resupinatum*), bochník bezústy (*Nyholmella gymnostoma*, syn. *Orthotrichum gymnostomum*), klasovec sivastý pravý (*Asyneuma canescens* subsp. *Canescens*, syn. *A. c. subsp. salicifolium*), prilbovka biela (*Cephalanthera damasonium*), prilbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), prilbovka červená (*Cephalanthera rubra*), rosička okrúhloolistá (*Drosera rotundifolia*), kruštík komorický (*Epipactis komoricensis*), kruštík úzkopyskový (*Epipactis leptochila*), kruštík drobnolistý (*Epipactis microphylla*), kruštík prehliadaný (*Epipactis neglecta*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), kruštík modrofialový (*Epipactis purpurata*), sklenobyl' bezlistý (*Epipogium aphyllum*), praslička pestrá (*Equisetum variegatum*, syn. *Hippochaete variegata*), kandík psi zub (*Erythronium dens-canis*), mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*), smrečinovec plazivý (*Goodyera repens*), päťprstnica obyčajná (*Gymnadenia conopsea*)^A, päťprstnica hustokvetá

(*Gymnadenia densiflora*), päťprstnica voňavá (*Gymnadenia odoratissima*), ľalia cibul'konosná pravá (*Lilium bulbiferum* var. *bulbiferum*), trčiček jednolistý (*Malaxis monophyllos*, syn. *Microstylis monophyllos*), perovník pštrosí (*Matteuccia struthiopteris*), vstavač počerný letný (*Neotinea ustulata* subsp. *aestivalis*, syn. *Orchis ustulata* subsp. *ustulata*), bradáček srdcovitolistý (*Neottia cordata*, syn. *Listera cordata*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*)^A, vstavač mužský poznačený (*Orchis mascula* subsp. *speciosa*, syn. *O. m.* subsp. *signifera*), vstavač vojenský (*Orchis militaris*), vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), všivec močiarny pravý (*Pedicularis palustris* subsp. *palustris*), tučnica obyčajná (*Pinguicula vulgaris*), prvosenka holá (*Primula auricula*), prvosenka pomúčená pravá (*Primula farinosa* subsp. *farinosa*), bieloпрst belavý (*Pseudorchis albida*), rozchodník ročný (*Sedum annuum*), silenka donetská (*Silene donetzica*), tis obyčajný (*Taxus baccata*), kľukva močiarna (*Vaccinium oxycoccus*, syn. *Oxycoccus palustris*), valdštajinka trojpočetná Magicova (*Waldsteinia ternata* subsp. *magicii*);

27 biotopov druhov živočíchov európskeho významu:

jasoň červenooký (*Parnassius apollo*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), spriadač kostihojový (*Euplagia* (= *Callimorpha*) *quadripunctata*); bystruška potočná (*Carabus variolosus*), *fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), *fuzáč karpatský (*Pseudogaurotina excellens*), kováčik fialový (*Limoniscus violaceus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*); pásikavec (*Cordulegaster heros*); kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), mlok karpatský (*Lissotriton* (= *Triturus*) *montandoni*); hraboš tatranský (*Microtus tatraicus*), syseľ pasienkový (*Spermophilus* (= *Citellus*) *citellus*); netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), uchaňa čierna/netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), netopier veľký/netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier Blythov/netopier východný/netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), lietavec sťahovavý/netopier sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), netopier Bechsteinov/netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), podkovár južný (*Rhinolophus euryale*), podkovár malý/podkovár krpatý (*Rhinolophus hipposideros*), podkovár veľký/podkovár štihlokrídly (*Rhinolophus ferrumequinum*); *medveď hnedý (*Ursus arctos*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), *vlk dravý (*Canis lupus*), vydra riečna (*Lutra lutra*);

9 biotopov druhov živočíchov národného významu:

modráčik horcový (*Maculinea alcon*); májka (*Meloe brevicollis*), fuzáč žltočierny (*Pachyta lamed*), fuzáč borievkový (*Semanotus ruscicus*); koník pestrý (*Arcyptera fusca*); mlok bodkovaný (*Lissotriton* (= *Triturus*) *vulgaris*), mlok horský (*Ichthyosaura* (= *Triturus*) *alpestris*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*); piskor horský/piskor vrchovský (*Sorex alpinus*);

19 vtáčích druhov:

bocian čierny (*Ciconia nigra*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), jariabok hôrny (*Tetrastes* (*Bonasia*) *bonasia*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), muchárik bieločrý (*Ficedula albicollis*), muchárik malý (*Ficedula parva*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), tetrov hoľniak (*Lyrurus* (*Tetrao*) *tetrix*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), výr skalný (*Bubo bubo*), žlna sivá (*Picus canus*), žltouchvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*).

významné krajinné prvky tvorené porastami starších lieskových krovín.

Abiotické javy:

V rámci Národného parku Muránska planina a jeho ochranného pásma sú to

Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu: skalné mesto (Poludnica, Veľká Stožka, Hrdzavá a i.), skalná brána (Malá Stožka, Šarkanica, Šance, Poludnica), skalné okno (obvod Hrdzavej doliny, Malá Stožka, Šarkanica, Poludnica, Šance a i.), skalná ihla (Veľká Stožka a i.), skalná veža (Poludnica, Javorníková, Veľká Stožka, Hrdzavá dolina a i.), skalný most (obvod Hrdzavej doliny, Šance, pod Kľakom a i.), skalné defilé (Poludnica a i.), bralo (Veľká Stožka, Malá Stožka, Kášter, Hradová, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Cigánka, Zlatnianske skalky, Mašianske skalky, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina, Šance, a i.), skalný previs (Veľká Stožka, Malá Stožka, Kášter, Hradová, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Cigánka, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina, Šance a i.), abri (napr. v blízkosti toku Furmanec), skalná stena (Hradová, Veľká Stožka, Malá Stožka, Kášter, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Cigánka, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina, Šance, Tesná Skala, a i.), krajinársky významný hrebeň (Cigánka, Poludnica, Šarkanica, Hradová, Javorníková, Hrdzavá, Vysoký vrch, Kľak, Kyprov, Stolica, Kohút a i.), kvesta (pri Zlatne), suťový prúd (Šance, Šarkanica, Kášter, Poludnica, Cigánka, Čertova dolina, Zlatnica, Havrania dolina a i.). Na obvode krasovej planiny medzi Červenou Skalou a Hrdzavou dolinou sú strmé až bralové úbočia vysoké 200 – 500 m; Krasový a fluviokrasový reliéf – v rámci Muránskej planiny a v Tisovskom krase: roklina (Havrania dolina, Hlboký jarok, Javorníková, Hrdzavá, Poludnica, Čertova dolina, Zlatnica, Šarkanica a i.), tiesňava (Javorníková, Havraník, Sviniarka, Tresník a i.), krútnavové hrnce (Javorníková, Hrdzavá dolina, Havrania dolina, Zlatnica, Čertova dolina a i.), krasová planina

(Veľká Stožka, Malá Stožka, Poludnica, Mokrá Poľana, Suché doly a i.), krasová jama (závrt), (Mokrá Poľana, Suché doly, J. netopierov a i.), škrapy (Veľká Stožka, Malá Stožka, Hradová, Šarkanica, Javorníková, Hrdzavá, Čertova dolina, Poludnica, Podhrad, Cigánka, Suché doly, Hlboký jarok a i.), úvala (Veľká lúka a i.), semipolie (Veľká lúka), travertínová kopa (Hrdzavá a i.), penovcová kopa (Tisovec - Galička), penovcový suk (Muráň, Havrania dolina a i.), penovcové kaskády (Muráň a i.), penovcové pramenisko (Hrdzavá dolina, Tisovec - Galička, Muráň, Slávča, Kačkava, Strieborné, Hlboký jarok a i.), penovcové terasy (Muráň a i.), jaskyne (Michňová, J. netopierov, Mangalica, Teplica, Daxner a i.), systém rozsadlín vo vápencových blokoch (lokalita Tepličné); Pseudokrasový reliéf: rozsadlinová jaskyňa (Kašupierova diera - Muránska Zdychava); Stratigrafické a paleontologické lokality: výskyt fosilnej fauny a flóry (Šarkanica, Poludnica), typová lokalita nového druhu fosílie (Hrdzavá dolina); Štruktúrno-tektonické javy: prejav násunových plôch tektonických jednotiek (Cigánka, Šance), tektonická línia (Muránsky zlom, Šarkanica), muránska brekcia (napr. Piecky, Poludnica, lom Muráň 1, Biele Vody, Hradová), rauvaky (napr. v Hrdzavej doline); Hydrologické formy: Pramene (Klenovská Rimava, Rejkovský potok, Slaná, Štítnik, Zdychava, Pstružný potok a i.), prameniská, vyvieračky, ponory, trvalé a občasné vodopády, ľadopád (vo Furmanci, Javorníková a i.), krasové jazierko (Havraník, Trsteník); Antropogénne formy: zrúcaniny hradu (Hradová, Muránsky hrad), kameňolomy (Bánovo, Dielik, Grilka, Muráň 1, Sosninky), haldy (napr. Grilka).

V rámci chráneného areálu Pramenná oblasť Rimavy sú to

Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu - krajinársky významný hrebeň (Vysoký vrch, Kľak), Krasový a fluvio-krasový reliéf - penovcové pramenisko (Slávča, Kačkava, Strieborné) a Hydrologické formy - pramene, prameniská.

V rámci chráneného areálu Tisovský kras sú to

Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu - Abri (v blízkosti toku Furmanec), Krasový a fluvio-krasový reliéf - v rámci Muránskej planiny a v Tisovskom krase - Roklina (Hlboký jarok), krasová planina (Suché doly), krasová jama (závrt) (Suché doly, J. netopierov a i.), škrapy (Suché doly, Podhrad, Hlboký jarok), penovcové pramenisko (Hlboký jarok), jaskyne (Michňová, J. netopierov, Mangalica, Teplica, Daxner a i.), systém rozsadlín vo vápencových blokoch (lokalita Tepličné) a Hydrologické formy - Pramene (Klenovská Rimava, Rejkovský potok a i.), prameniská, vyvieračky, ponory, ľadopád (vo Furmanci).

V rámci chráneného areálu Stolica sú to

Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu - krajinársky významný hrebeň Kyprovo, Stolica a Kohút, hydrologické formy - pramene Slaná, Štítnik, Zdychava a Pstružný potok, prameniská.

Predmetom ochrany sú tiež v rámci zón A chránených území

Prirodzené procesy a prirodzený vývoj prírodných lesných spoločenstiev.

Hodnotenie vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia:

1. Organizmy - biota

<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s priamym environmentálnym vplyvom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	veľký
<i>rozsah vplyvu</i>	Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránené areály Pramenná oblasť Rimavy, Tisovský kras, Stolica, prírodná rezervácia Homola, Chránené vtáčie územie Muránska planina - Stolica
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	veľmi významný, priaznivý

Ciele stanovené v predkladanom materiáli a opatrenia navrhnuté na plnenie týchto cieľov významne prispejú k ochrane prirodzených procesov na značnej časti územia, umožní prirodzený vývoj lesných spoločenstiev a v rámci celého predmetného územia - aj aktívnym manažmentom a ponechaním bežného obhospodarovania - zachovanie, resp. obnovenie priaznivého stavu vyššie uvedených biotopov európskeho i národného významu a priaznivého stavu druhov živočíchov európskeho i národného významu, ktoré tvoria predmet ochrany dotknutých území. Výsledným prínosom realizácie opatrení bude zachovanie alebo zlepšenie stavu aj ďalších biotopov a druhov živých organizmov v danom území a jeho okolí a zachovanie biologickej diverzity, vrátane cenných lúk a pasienkov.

2. Voda

<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s nepriamym environmentálnym vplyvom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	stredný
<i>rozsah vplyvu</i>	Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránené areály Pramenná oblasť Rimavy, Tisovský kras, Stolica, prírodná rezervácia Homoľa, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	málo významný, priaznivý

Realizácia opatrení stanovených v operatívnom ciele 5.7.: *Podpora zachytávania vody v krajine (opatrenie: Podpora zachytávania vody v krajine, tvorba alebo obnova malých mokradí, vytváranie podmienok na ich obnovu v prípade potreby (vysychanie, zazemňovanie, sukcesia a iné)* má za úlohu prispieť ako k zlepšeniu podmienok pre druhy viazané na vodné prostredie, tak aj k zadržiavaniu vody v krajine.

3. Horniny a pôda

<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s nepriamym environmentálnym vplyvom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	stredný
<i>rozsah vplyvu</i>	Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránené areály Pramenná oblasť Rimavy, Tisovský kras, Stolica, prírodná rezervácia Homoľa, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	málo významný, priaznivý

Vybrané aktivity navrhované v predkladanom materiáli (rekultivácia zhutnenej lesnej pôdy na nepotrebných približovacích cestách (pírkach) za účelom protierózných opatrení a zadržiavania vody v krajine, vylúčenie použitia pesticídov a umelých hnojív na ornej pôde, extenzívne poľnohospodárske využitie, ...) prispievajú k zlepšeniu ochrany lesnej aj poľnohospodárskej pôdy.

4. Ovzdušie

<i>typ vplyvu</i>	pozitívny, s nepriamym environmentálnym vplyvom, trvalý
<i>veľkosť vplyvu</i>	malý
<i>rozsah vplyvu</i>	Národný park Muránska planina a jeho ochranné pásmo, chránené areály Pramenná oblasť Rimavy, Tisovský kras, Stolica, prírodná rezervácia Homoľa, Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica
<i>celkové hodnotenie environmentálnej významnosti vplyvu</i>	málo významný, priaznivý

Cieľom predkladaného materiálu nie je ochrana ovzdušia, ale zlepšenie a udržanie priaznivého stavu predmetov ochrany dotknutých území, ktoré pozitívne ovplyvní všetky zložky okolitého ekosystému vrátane ovzdušia.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Program starostlivosti bol vypracovaný pre Národný park Muránska planina, jeho ochranné pásmo, pre Chránené vtáčie územie Muránska planina – Stolica, chránený areál Pramenná oblasť Rimavy, chránený areál Tisovský kras, chránený areál Stolica, prírodnú rezerváciu Homoľa, prírodnú rezerváciu Zdychavské skalky a pre 15 prekrývajúcich území európskeho významu (SKUEV0204 Homoľa; SKUEV0225 Muránska planina SKUEV0282 Tisovský kras; SKUEV0285 Alúvium Muráňa; SKUEV0728 Podpoľana; SKUEV4062 Kašajka; SKUEV4065 Lúka pod Lazom; SKUEV4069 Lúky pod Gindurou; SKUEV4070 Lúky na Holej hore; SKUEV4072 Lúky pod Čierťazou; SKUEV4073 Lúky pod Dielikom; SKUEV4076 Lúky pod Šajbou. SKUEV4082 Pod Hradovou, SKUEV4083 Pod úbočou a SKUEV4104 Lúky v Tepličnom).

Má pozitívny vplyv na všetky uvedené chránené územia, ako aj susediace či blízke chránené územia – Národný park Nízke Tatry, Národný park Slovenský raj, či s nimi sa prekrývajúce územia európskej sústavy Natura 2000.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyv na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Program starostlivosti bol spracovaný pre územie s celkovou výmerou 39 236,37 ha. Ak keď nejde o prihraničné územie, vzhľadom na túto výmeru a na význam z celoslovenského hľadiska pre biodiverzitu lesných, lúčnych

porastov či diverzitu krajinných javov je možné jednoznačne uviesť, že význam predkladaného materiálu presahuje rozmer Slovenska.

Realizáciou programu starostlivosti sa zlepšia pre naplnenie hlavného cieľa európskej sústavy Natura 2000, ktorým je zachovanie prírodného dedičstva, významného nielen pre územia Slovenska, ale pre Európsku úniu ako celok a vízie národného parku, ktorou je nielen ochrana prírodných hodnôt, ale aj rozvoj regiónu.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

Opatrenia na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie nie sú potrebné, keďže predkladaný materiál navrhuje činnosti iba s pozitívnym vplyvom na životné prostredie.